

ח' בחשוון, תש"ף, 6.11.2019

גיליון מס' 683

פרשת לך לך

וּמָצָא חֵן וְשָׁכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱ-לֹהִים וְאָדָם (משלי ג.ד)

מאת עדי הולצמן, מעלה גלבוע

פרשתנו פותחת רצף פרשיות העוסקות באברהם אבינו ובקורותיו, האורכות 100 שנים תמימות.

התבוננות מעמיקה בפרשיות מאפשרת לראות מספר קבוצות של סיפורים המביאים לידי ביטוי מסר משותף, ומלמדים אותנו עקרונות חשובים על דמותו של אברהם אבינו, מודל לחיקוי של אדם מאמין.

בדברים שלפניכם נבחין בין קבוצת פרשיות הקשורות ליחסיו של אברהם עם העולם שמסביבו, לבין קבוצת פרשיות המביאות בפנינו את יחסיו של אברהם עם קונו.

יחסי אברהם וסביבתו:

אברהם איש המשפחה: לאורך כל סיפורי אברהם, הוא מתגלה כאיש משפחה מסור: תחילה כחלק ממשפחת תרח, ובהמשך בלקיחת חסות על לוט, למרות המחירים שבדבר, כולל הגנה על לוט ואף מלחמה עבורו. אברהם מגן גם על שרה בסיפורים שונים, ואף נענה להצעותיה בדבר בניית המשפחה. גם לישמעאל דואג אברהם מתוך אהבה גדולה. ואף לבניו מפילגשו קטורה הוא דואג לירושה עוד בחייו. לבסוף, הסיפורים בדבר דאגתו לקבורה הולמת לשרה אשתו ולחתונת בנו האהוב, כל אלו לא באו אלא לתאר את דאגתו אליהם.

אברהם כדמות משמעותית בין מנהיגי האזור ותושביו: אברהם לא חפץ בהנהגה, אלא בהבאת מוסר של חמלה ודאגה – אברהם במלחמתו מול ארבעת המלכים, ובעמדתו המוסרית בשיבתו משם כאשר אינו רוצה בשלל, אלא מביא את בשורת התשועה מצר; אברהם ביחסיו עם אבימלך מלך גרר מדגיש שפניו לשלום וליחסי רעות ולא לעימות; וכן במשא ומתן מול עפרון על רכישת מערת המכפלה, וחברותו עם אשכול ענר וממרא בני אשכול מאנשי חברון.

ובתוכם – אברהם האיש המתמודד עם העולם מסביבו תוך כדי ניסיון להבנת אילוצים ודרכי התמודדות המחויבים מהמציאות שנכפית עליו, והתמודדותו עם הנורמות הנהוגות במצרים ובגרר.

מעיון בסיפורים אלו ניתן לקבץ שלל התנהגויות אנושיות בהם מהווה אברהם דגם לאדם הסובב בעולם, כאיש אמונה יחיד מסוגו. איש אמונה העומל ועושה מתוך אהבה, מחויבות והנהגה ולצידם הקפדה על ערכי המוסר והנורמות המדריכות אותו בכל צעדיו.

אל מול קבוצת סיפורים אלו ניתן להציב את עמידתו של אברהם מול קונו. גם כאן מגוון דרכי אמונה באות לידי ביטוי ומהוות דגם לאדם המאמין בבואו לבנות את אמונתו. איש מאמין ממלא את הצו ואינו בוש באמונתו, איש מאמין יודע לשאול שאלות נוקבות כאשר המציאות מחייבת זאת.

אברהם העושה רצון קונו ממלא את מצוותיו ללא אומר בהליכתו אל ארץ לא נודעת, מל בגיל מופלג ומשנה את שמו, ובשיא הציות בנכונות להעלות את בנו לעולה.

אברהם שאינו חושש לפרסם את אמונתו מהרגע הראשון בהקימו מזבחות לשם ה' בכל מקום אליו הוא מגיע, למרות שונותה וייחודה של אמונה זו מאמונות האזור כולו.

יחד עם זאת, אברהם אינו נרתע מהעלאת שאלות נוקבות וקשות מול הקב"ה, הן בנוגע עצמו, בבקשו לדעת "ה' א-להים מה תתן לי וְאֶנְכִי הוֹלֵךְ עִרְרִי וְבֵן מְשֻׁק בְּיָתִי הוּא דְמִשְׁק אֶלְעֶזֶר", והן בדינה של סדום: "הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע?", "הֲשֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט?".

אין זה מקרה כי אברהם הוא האיש שהתורה מספרת עליו את מספר הסיפורים הרב ביותר. פרוט זה על אברהם מציג בפנינו אורח חיים חובק-כל של אדם מאמין. אברהם הוא הדגם עבורנו לחייו של איש מאמין העסוק במכלול היחסים האנושיים והאמוניים. דגם זה מביא לידי ביטוי בפועל את הדרישה מכל אחד מאיתנו למצוא חן ושכל טוב בעיני א-להים ואדם, כהקדמה לעולם המצוות המעשיות שכל תכליתו להביא אותנו בדיוק למקום זה.

עדי הולצמן, תושבת קיבוץ מעלה גלבוע, מלמדת תנ"ך ולימודי ארץ ישראל בבית ספר שקד דרכא.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il